

D.1. Dodatak

Važeća tarifa

U dodatku D.1. je dat:

1. Uticaj važeće tarife na prihod JP Elektroprivreda BiH u 2007. godini
2. Poređenje prosječnih cijena električne energije ostvarenih prema važećim Tarifnim stavovima sa (a) cijenama predviđenim Fichter studijom i (b) prosječnim cijenama električne energije u nekim zemljama Evrope

1. Opis uticaja važeće tarife na prihod JP Elektroprivreda BiH

Plan poslovanja za 2007. godinu, sačinjen na bazi važećih tarifnih stavova i Elektroenergetskog bilansa za 2007. godinu, predviđa da će JP Elektroprivreda BiH ostvariti poslovni gubitke u iznosu od 24.879 hilj. KM. **Prema tome, primjenom važećih tarifnih stavova se neće pokriti planirani troškovi poslovanja u 2007. godini.**

Razlog očekivanog poslovnog gubitka u JP Elektroprivreda BiH u 2007. godini je, u najvećem dijelu, zbog sljedećih činjenica:

- **Porast troškova materijala.** Naime, u 2007. godini je predviđeno povećanje troškova materijala za oko 17% u odnosu na troškove ostvarene u 2006. godini.

Planirano povećanje troškova je, u najvećem dijelu, zbog veće cijene uglja donesene Odlukom Vlade Federacije Bosne i Hercegovine o davanju saglasnosti na cijene uglja za termoelektrane, broj: 464/2006 od 10.08.2006. godine. Prema toj odluci, cijene uglja za termoelektrane, počevši od 01.08.2006. godine iznose prosječno na nivou osnovne cijene 4,50 KM/GJ, u odnosu na ranijih 4 KM/GJ. Prema Zavodu za statistiku Federacije BiH, cijena vađenja uglja je u januaru 2007. godine veća za 16% u odnosu na cijenu u januaru 2006. godine.

Takođe, u porast troškova materijala za 2007. godinu uračunat je i trend rasta cijena proizvođača industrijskih proizvoda u zemljama Evropske Unije, koji je značajno rastući u periodu januar 2005. – januar 2007. godina. To je prvenstveno zbog porasta cijena bakra na svjetskom tržištu. Tako su cijene industrijskih proizvoda, isključujući energetski sektor, u 27 zemalja Evropske Unije porasle za 3,5% u januaru 2007. u odnosu na januar 2006. godine¹.

- **Porast troškova radne snage.** U 2007. godini je predviđeno povećanje troškova radne snage u iznosu od oko 6% u odnosu na troškove ostvarene u 2006. godini.

Planirano povećanje troškova radne snage je, u najvećem dijelu, zbog planiranog rasta plata zaposlenicima za oko 5%, a što ima za cilj dostizanje prosječne plate po Općem kolektivnom ugovoru o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenika u oblasti elektroprivredne djelatnosti, potpisanog 14.11.2000. godine. Prema tom ugovoru, najniža plata zaposlenika treba da iznosi 65% prosječne plate ostvarene u Federaciji BiH. Plate zaposlenika u JP elektroprivreda BiH su ispod nivoa predviđenog Općim kolektivnom ugovorom, tako da je u 2006. godini ostvarena prosječna plata iznosila 86% prosječne plate po Općem kolektivnom ugovoru (1.140 KM/ 1.326 KM)

¹ Eurostat – Statistical Office of the European Communities

Takođe, kod porasta troškova radne snage uračunat je i porast troškova života, gdje je indeks cijena na malo u januaru 2007. godine veći za 2,1% u odnosu na januar 2006. godine².

- **Troškovi rezervisanja.** U 2006. godini je počelo izmirivanje obaveza po Sporazumu o rješavanju međusobnih odnosa JP Elektroprivreda BiH i opština Jablanica, Konjic i Prozor - Rama u postupku izdavanja upotrebne dozvole za HE Jablanica. Ukupno je ostvareno 1,910 mil. KM po tom osnovu. U 2007. godini planirani su troškovi rezervisanja u ukupnom iznosu od 11,960 mil. KM, što je u odnosu na ostvarenje 2006. godine značajno povećanje.
- **Troškovi prenosa električne energije.** U Planu poslovanja za 2007. godinu, troškovi prenosa električne energije su planirani prema Elektroenergetskom bilansu za 2007. godinu i važećim tarifama: 0,980 pf/kWh za kupce u BiH i 0,578 ph/kWh za deklarirani izvoz električne energije. Međutim, treba napomenuti činjenicu da su Elektroprijenos BiH i NOS BiH podnijeli Državnoj regulatornoj komisiji za električnu energiju – DERK zahtjev za povećanje tarifa za usluge prijenosa električne energije, rad nezavisnog operatora sistema i pomoćne usluge. Ukoliko DERK odobri traženo povećanje tarifa, poslovni gubitak JP Elektroprivreda u BiH bi bio još veći u odnosu na planirani.

Takođe je bitno istaknuti i to da tarife za pomoćne usluge još uvijek nisu određene u Bosni i Hercegovini, gdje JP elektroprivreda BiH ovakvim stanjem gubi najviše u odnosu na ostale elektroprivredne kompanije koje djeluju na području BiH. NOS BiH je pravio procjenu obima pomoćnih usluga za 2007. godinu. S obzirom da su elektroprivredne kompanije u BiH i davaoci i korisnici pomoćnih usluga, napravljena je procjena prihoda i troškova pojedinih elektroprivrednih kompanija po osnovu pomoćnih usluga. Na bazi te procjene, EPBiH bi trebala ostvariti godišnji prihod u iznosu od oko 5,7 mil. KM, ERS godišnji prihod u iznosu od 0,9 mil. KM, dok bi EPHZHB trebala ostvariti godišnji gubitak u iznosu od 6,2 mil. KM³.

2. Poređenje cijena električne energije

a) Poređenje prosječnih cijena električne energije prema važećim Tarifnim stavovima i studiji Fichtner

U okviru projekta POWER I, urađena je "Studija tarifa električne energije, šema socijalne zaštite i šema poboljšanja stanja plaćanja, Fichtner/ESBI, 1999", u kojoj su preporučene tarife za različite grupe kupaca. Studija je finansirana od strane Europske banke za obnovu i razvoj. Kao referentna godina za izračunavanje tarifa je uzeta 1997. godina.

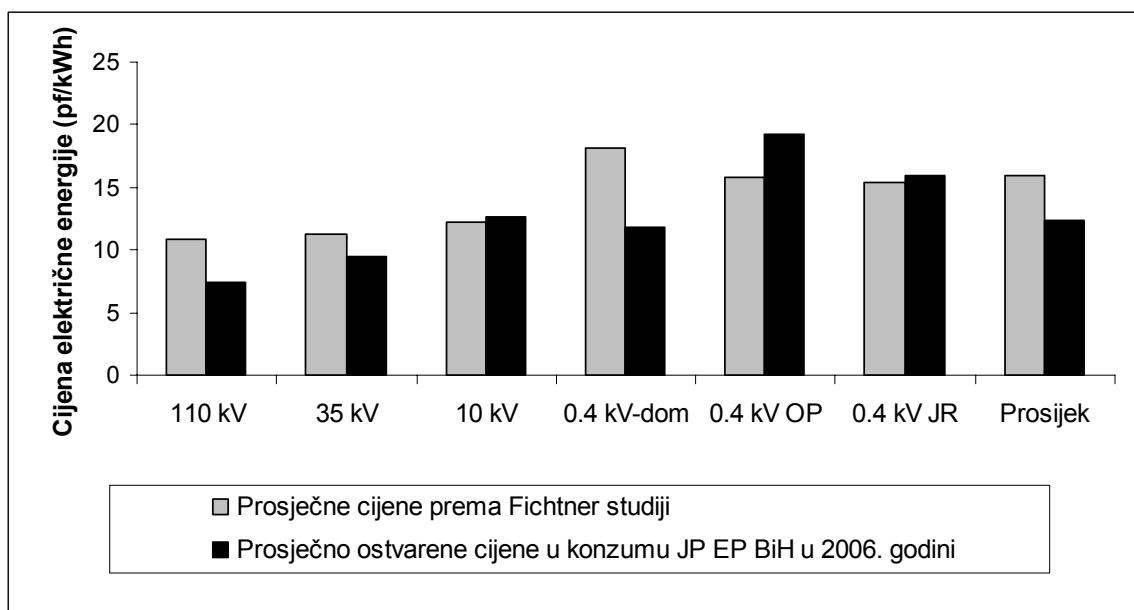
Slika 1. Pregled prosječnih ostvarenih cijena po naponskim nivoima i poređenje sa potrebnim nivoom po studiji Fichtner

Naponski nivo	Prosječne cijene po Fichtner (pf/kWh)	2005.		2006.	
		Prosječno ostvarene cijene po važećim tarifnim stavovima (pf/kWh)	Odnos prema Fichtner	Prosječno ostvarene cijene po važećim tarifnim stavovima (pf/kWh)	Odnos prema Fichtner
110 kV	10,9	7,93	0,728	7,36	0,675
35 kV	11,2	8,59	0,767	9,48	0,846
10 kV	12,2	11,62	0,952	12,62	1,034
0.4 kV-dom	18,2	11,22	0,616	11,85	0,651
0.4 kV OP	15,8	19,42	1,229	19,24	1,218
0.4 kV JR	15,4	15,53	1,008	15,87	1,031
Prosijek	15,9	12,12	0,762	12,40	0,780

² Federalni zavod za statistiku BiH

³ Državna regulatorna komisija za električnu energiju – DERK

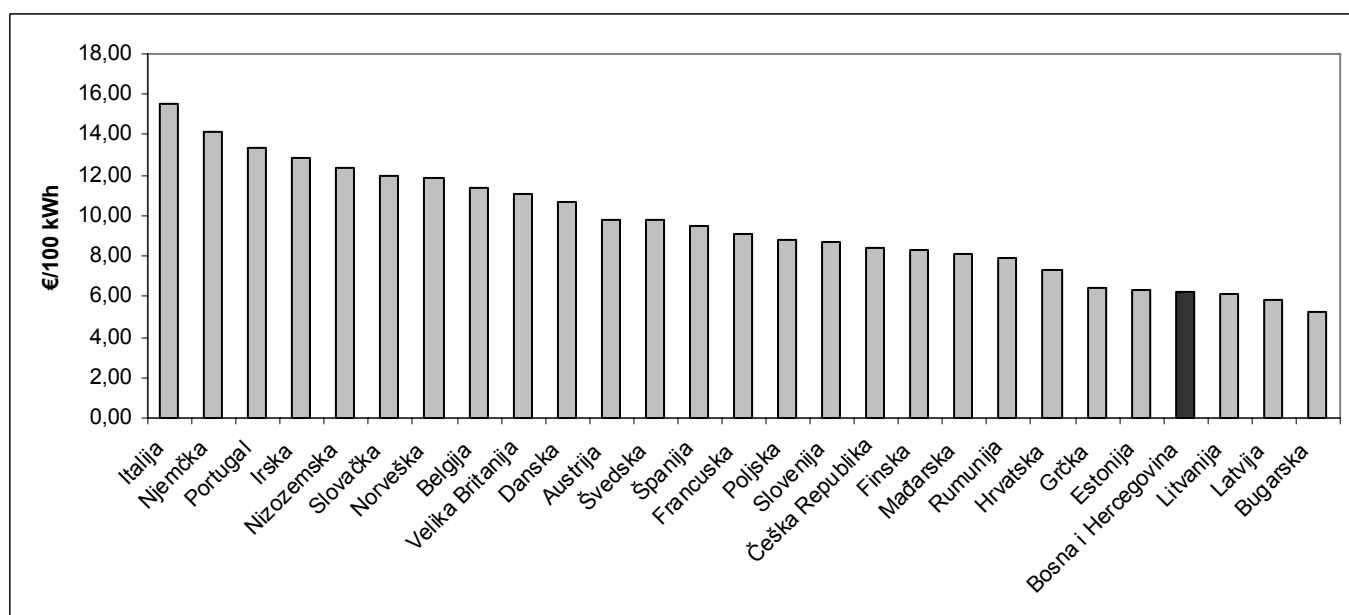
Slika 2. Poređenje prosječnih cijena električne energije prema Fichtner-ovoj studiji i ostvarenim cijena u konzumu JP Elektroprivreda BiH u 2004. godini

b) Poređenje prosječnih godišnjih cijena električne energije u nekim zemljama Evrope⁴

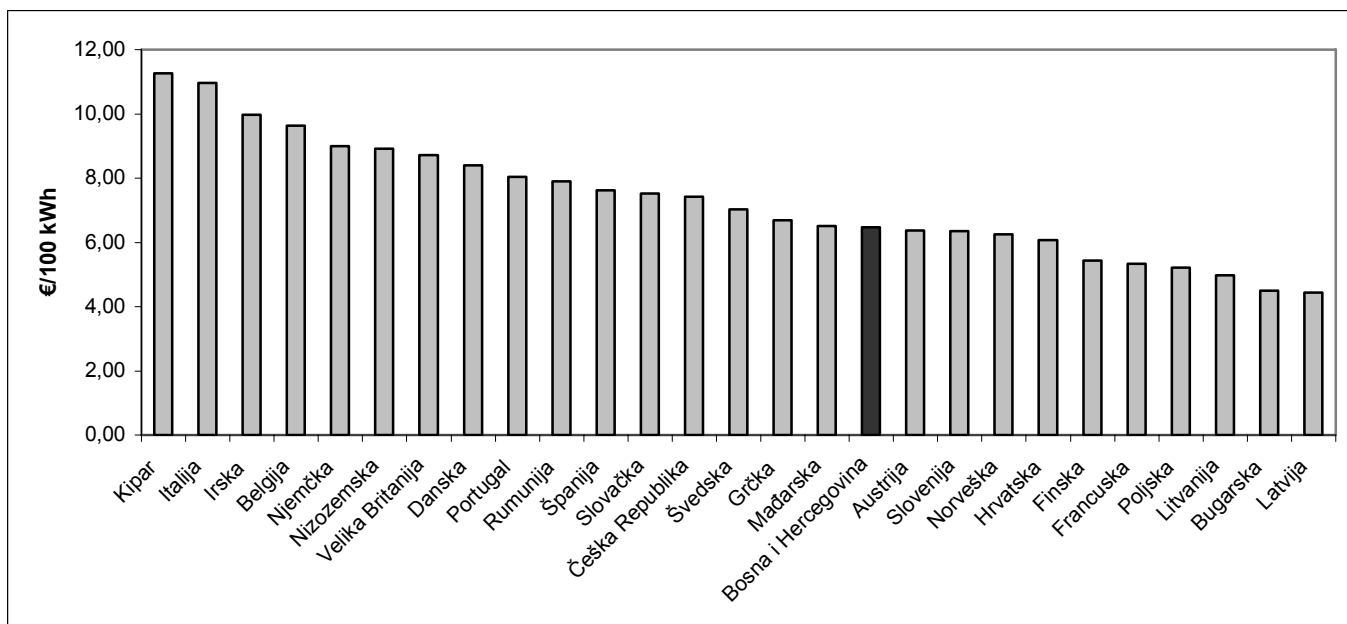
Na Slici 3. su prikazane prosječne cijene električne energije u zemljama Evrope i Bosne i Hercegovine (kupce koji su priključeni na elektroenergetska postrojenja JP EP BiH), za kategoriju kupaca Domaćinstva, koji imaju godišnju potrošnju od 3.500 kWh, a na Slici 4. za kategoriju kupaca Industrija, priključene na 10 kV naponski nivo, koji imaju godišnju potrošnju 2.000 MWh, snaga 500 kW. Prosječne cijene su izračunate na bazi važećih tarifnih stavova i ostvarenja Elektroenergetskog bilansa u 2006. godini.

Slika 3. Poređenje prosječnih godišnjih cijena električne energije za referentnog kupca u kategoriji potrošnje Domaćinstvo, koji imaju godišnju potrošnju od 3.500 kWh

⁴ Eurostat – Statistical Office of the European Communities

Slika 4. Poređenje prosječnih godišnjih cijena električne energije za referentnog kupca u kategoriji potrošnje Industrija, koji imaju godišnju potrošnju od 2.000.000 kWh, snagu 500 kW

Analizirajući Sliku 3. i Sliku 4. zaključuje se da je cijena električne energije za kupce koji kupuju električnu energiju od JP elektroprivreda BiH još uvijek dosta niska u poređenju sa ostalim zemljama u Evropi. To se naročito odnosi na kupce iz kategorije Domaćinstva, što je posljedica socijalne politike tarifa koja se vodi u Bosni i Hercegovini.